

Başvuru Numarası : 2021/924
Toplantı Tarihi/Sayısı : 31.3.2022/12
Karar Numarası : 2022/198
Başvuran : ... (T.C:...)
Başvuran Vekili : --
Adres : ... Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Kurum/Kişi : ... Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I.BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın haksız yere disiplin soruşturması geçirerek disiplin cezaları aldığı, soruşturmalardan birine konu olayda hasmının olduğu koğuşa girmek istememesi neticesinde memurlar tarafından duvara sıkıştırıldığı, kolunun çevrilerek koğuşa gitmesi için baskı yapıldığı ve ayrıca Kurum Müdürünün kendisini tehdit ettiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Kurumumuzca ... tarih ve 924 sayı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde başvuran;

a. İyi halli bir mahpusken son 1 haftada gördüğü fiziksel ve psikolojik baskı neticesinde hakkında disiplin soruşturması açılan bir mahpus haline geldiğini, kurumun keyfi uygulamaları olduğunu, soruşturmada ceza almasına sebep olan olayın ise başka bir kurumdan sevk edilen şizofren tanılı bir mahpusun karantina koğuşuna alınması olduğunu, engel olmamış olsaydı koğuştaki kendisi ile beraber diğer mahpusların üzerlerine kaynar suyun bulunduğu çaydanlıktan su dökerek neredeyse yakacağını, olay hakkında tanık ifadeleri de olduğunu ve kayda geçtiğini, ancak olay sonucu kendisinin hücre cezası aldığını,

b. İkinci soruşturmasının ise 10.09.2021 tarihinde B-7 koğuşuna alınması gerekirken keyfi bir şekilde B-14 koğuşuna verilmesine itiraz etmesinden kaynaklandığını, götürüldüğü koğuştaki hasmının olduğunu ve kavgaya etmesinin kaçınılmaz olduğunu belirtmesi üzerine kolunun çevrilerek koğuşa gitmesi için baskı yapıldığını, koğuşu kabul etmediğini, kendisini hücreye vermelerini ya da Kurumda görevli Başmemur ile görüşmek istediğini, aynı gün görevli memurların üzerine gelip kendisini duvara sıkıştırdıklarını, Başmemur ile görüştürüldükten sonra koğuş sorunu çözülse de 10.09.2021 tarihinde gerçekleşen ve kamera kayıtlarından da görülebilecek olaylardan ötürü mağdur olduğunu,

c. 14.09.2021 tarihinde Kurum Müdürü ile görüştüğünde de kendisine denetimli serbestlikten yararlandırılmayacağı, açık cezaevine ayrılmayacağı ifade edilerek tehdit edildiğini iddia etmekte ve gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

3. Kurumumuza, ... Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından 27.10.2021 tarihli ve ... sayılı yazı ile iletilen görüşte ise;

a. Başvuranın, ...'a müdahale ederken yaralanmasına neden olacak şekilde ...'ı darp ettiği kamera kayıtları ve tanık ifadelerinden anlaşıldığından ve başvuranın savunmasında da ...'a vurduğuna dair samimi ikrarı olduğundan, Disiplin Kurulu tarafından 09.09.2021 tarih ve

... numaralı karar ile "Hükümlü ve tutukluları daha az cezayı gerektiren şekilde kasten yaralamak" eyleminden dolayı 5275 Sayılı Kanun madde 44/2-e gereği "1 Gün Hücreye Koyma" cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, başvuranın verilen karara karşı itirazı neticesinde ... İnfaz Hakimliği tarafından da 15.09.2021 gün ve ... Esas, ... Karar sayılı kararı ile "disiplin cezası usul ve yasaya uygun olduğu anlaşıldığından ve şikayet sebepleri yerinde görülmediğinden şikayetin reddine" şeklinde karar verildiği ve başvuranın itirazının reddedildiği, akabinde başvuran bu karara karşı yasal süresi içerisinde itirazda bulunabilecekken itirazda bulunmadığından disiplin cezasının 24.09.2021 tarihinde kesinleştiği, kesinleşen hücre cezasının infazı için 5275 sayılı Kanun madde 48/3-a gereğince ... İnfaz Hakimliğinin 24.09.2021 gün ve ... Esas, ... Karar sayılı kararı ile onandığı, disiplin cezasının infazı için sırada beklediği, meydana gelen olayda taraf olan mahpus ...'ın da başvurana "bardak çekme eylemini gerçekleştirdiği ve son olarak da kamera kayıtlarından da anlaşılacağı üzere çaydanlıkta bulunan sıcak çay ile yakma eylemini başvuran ile birlikte koğuştaki bulunan diğer mahpuslara karşı da gerçekleştirmeye çalıştığı" gerekçesi ile "1 Gün Hücreye Koyma" cezası ile cezalandırıldığı, ayrıca gerçekleşen olaylar sebebiyle mahpus ..., ... ve ... hakkında yapılan disiplin soruşturmasının evrakları ve olay anını gösterir kamera kayıtlarını içerir 1 adet CD ile ... Cumhuriyet Başsavcılığına adli tahkikat yapılması taleplerini ilettikleri,

b. Kurum Disiplin Kurulunun 22.09.2021 tarih ve ... sayılı kararı ile başvuranın kendi istediği koğuştaki gidebilmek için, daha önceden hasım olduğunu Kuruma bildirmediği bir kişinin, verildiği B-14 koğuşunda kaldığını beyan ederek Kurum İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile verilen oda değişikliği kararını uygulayan görevli personele görevini yaptırmamak için sözlü ve fiziki olarak direndiği ve Kurum güvenliğini tehlikeye atacak ve diğer mahpuslara olumsuz örnek olacak şekilde görevli personelin görevini yapmasına engel olacak şekilde aktif direniş göstererek 22.09.2021 tarihli ... karar numaralı Disiplin Kurulu kararında başvuranın işlemiş olduğu tespit edilen "Kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak" eylemi nedeniyle 5275 sayılı Kanun madde 43/2-d gereğince "1 Ay Ziyaretçi Kabulünden Yoksun Bırakma" cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, söz konusu Disiplin Kurulu kararı başvuranın yasal süresi içerisinde İnfaz Hakimliği nezdinde itirazı olmadığından 08.10.2021 tarihinde kesinleştiği belirtilmiştir.

4. Muhatap idarenin cevabi yazısı 10.11.2021 tarihli ve ... sayılı yazımız ile başvurana yazılı görüşünü sunması için gönderilmiş olsa da başvuran tarafından yazımıza bir cevap verilmemiştir.

5. 26.01.2022 tarihli ve ... sayılı yazımız ile kurumdan ayrıca olayın gerçekleştiği 10.09.2021 tarihli B-14 koğuşunu gören kamera kayıtları ve 24.08.2021 tarihli olaya ilişkin kamera kayıtlarının gönderilmesi talep edilmiştir.

6. Muhatap ceza infaz kurumunun 4.2.2022 ve 6106 kurum sayısı ile kayıt olunan yazısı ile talep edilen kamera görüntüleri Kurumumuza gönderilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

7. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği" hükme bağlanmıştır.

9. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin

yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, “*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*” gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, “*Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı*” yönünden incelenir.

10. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesine göre; “*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*”

11. Aynı Yönetmelik’in “İhlal kararı” başlıklı 69’uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; “*İnceleme ve araştırma sonucunda başvurunun yerinde olduğu kanaatine varılması hâlinde ihlal kararı verilir.*”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuran başvuranın iddiaları ceza infaz kurumu idaresinin yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

13. **Başvuranın ilk iddiası; kurumun keyfi uygulamaları olduğu, haksız yere ceza aldığı, ceza almasına sebep olan olayın ise başka bir kurumdaki sevk edilen şizofren tanılı bir mahpusun karantina koğuşuna alınması olduğu, engel olmamış olsaydı bu mahpusun koğuşta kendisi ile beraber diğer mahpusların üzerlerine kaynar suyun bulunduğu çaydanlıktan su dökerek neredeyse yakacağı, olay hakkında tanık ifadeleri de olduğu ve kayda geçtiği, ancak olay sonucu kendisinin hücre cezası aldığı şeklindedir.**

14. Olay sebebiyle ceza infaz kurumunda yapılan disiplin soruşturmasında Disiplin Kuruluna muhakkik idare memuru tarafından sunulan 20.09.2021 tarihli disiplin soruşturma raporunda olay şu şekilde aktarılmıştır: “24.08.2021 tarihinde saat 17:10 sularında B blok 9 numaralı koğuştan gelen sesler üzerine görevli personeller tarafından mazgala gidildiği, hükümlü ... ile hükümlü ... arasında sözlü münakaşa yaşandığının görülmesi üzerine yeteri kadar personelle gerekli güvenlik önlemleri alınarak koğuşa girildiği, münakaşanın kavgaya dönüşmemesi için hükümlü ... ve hükümlü ...'ın koridora alındığı, hükümlü ...'nin ufak bir tartışmanın olduğunu ve ...'ın araya girerek olayın büyümesini engellediğini ve tartıştığı için pişman olduğunu beyan ettiği, ... aynı gün saat 21:00 sıralarında B blok 9 numaralı koğuştan gelen yüksek sesler üzerine blok görevlisi tarafından koğuş mazgalına gidildiği,... hükümlüler ..., ... ve ...'ın kavga ettiklerinin bildirilmesi üzerine vardiya sorumlu İnfaz ve Koruma Memuruna bilgi verilerek gerekli güvenlik tedbirleri alınıp yeteri kadar memur ile birlikte koğuşa girildiği, koğuş kapısı önünde bekleyen kavgaya karışmış hükümlülerin koğuş dışına alınarak üst aramalarının gerçekleştirildiği, ... ve ... 'nin görevli memurlara hitaben "Gün içerisinde de bir ağız münakaşası yaşadık bize cam bardak çekti." şeklinde beyanda bulundukları, hükümlü ...'a ne olduğu sorulduğunda görevli memurlara hitaben "Gün içerisinde de bir tartışmamız oldu, ancak birbirimizden özür diledik ama akşamüstü bana durup dururken ikisi birden saldırdılar" şeklinde beyanda bulunduğu, kavgaya karışmış olan hükümlülerin vücutlarında gözle görülür emareler olduğundan, Nöbetçi Müdürün bilgisi dahilinde, darp ve cebir raporu aldırılmaları için ... Devlet Hastanesi'ne sevklerinin gerçekleştirildiği, hükümlüler ... ve ...'nin hastane dönüşü sonrasında kalmış

oldukları B blok 9 numaralı koğuşa, hükümlü ...'ın boş olan geçici koğuşa yerleştirildiği, aynı gün tutulan olay tutanağından tespit edilmiş olup ...". Bununla beraber ilgili soruşturma raporunda başvuranın "1 -10 Gün Hücreye Koyma" cezası ile cezalandırılması gerektiği yönünde görüş bildirilmiştir.

15. Olaya ilişkin 09.09.2021 tarih ve ... numaralı Disiplin Kurulu kararında başvuranın 06.09.2021 tarihli yazılı savunması; "Ben yaklaşık 2 yıldır bu cezaevindeyim. B/9 koğuşuna karantina nedeni ile gitmiştim. ...'ı tanımıyorum. Cezaevine yeni sevk gelmiş. Koğuşta öğlen saatlerinde gariban bir mahkum olduğunu söyleyince arkadaşlar ve bende meydancılık yapabileceğini söyledik. Öğlenleyin koğuştakilere hitaben 'Bıçak nerede' dedi. Koğuştakiler ve ben 'Bilmiyoruz.' diye cevap verince ... 'Nasıl bilmiyorsunuz lan.' dedi. 'Lan' kelimesini kullandığı için 'Terbiyesizlik yapma. Doğru konuş.' dedim. ... bahçeden içeriye girdi. ... eline cam bardak alarak bahçeye geldi ve benim ...'ın ve ...'ın üzerine yürüdü. Koğuştakiler araya girdiler. Kamera kayıtlarından görülebilir. Kendisinin akıl sağlığının yerine olmadığını o an anladım. Görevli personele müracaat ettik. Personel içeriye girdi. Çünkü çok gürültü çıkmıştı. Görevli memurların müdahalesinden sonra ... barışmak için dilekçe yazmış. Bende yazdım. Kendi aramızda memurların yanında barıştık ve bu hususta dilekçe yazdık. Akşam saatlerinde saat 20:30-21:00 arasında malzemelerini almaya yatakhane kısmına çıktığımda ... karşıma geldi. Beline bardak saklamış. Silah çeker gibi bardağı bana çekince bende eline vurarak bardağı düşürdüm. ... aşağıya doğru inmeye başladı. Bu esnada "Hepinizi yakacağım." diyordu. Çaydanlığa doğru koştu. Bu esnada koğuştakiler buna müdahale etti. Bende peşinden aşağıya indiğim için belinden sarılarak onu tutmaya çalıştım. Yoksa hepimizin üzerine çaydanlığı dökenekti. Çaydanlığı eline alınca ben eline ve yüzüne birer tane vurdum. Bahçe kapısına doğru koşmaya başlayınca elindeki çaydanlığı almak için mecbur kaldım. Yine müdahale ettim. Bir de yüzüne vurdum. Bu arbede de çaydanlıktaki çay yere dökülünce ben müdahale etmeyi bıraktım. Ondan uzaklaştım. Görevli memurlar geldi ve olaya müdahale ettiler. Amacım Cezaevi huzurunu bozmak değildi. Elinde sıcak çaydanlık olunca kimse zarar görmesin ve kendimi korumak amacıyla bunları yapmak zorunda kaldım. 2 yıldır buradayım. 1 tane bile disiplinim yoktur... Neden bardak çektiğini ve çaydanlığı neden atmaya çalıştığını bilmiyorum. Bu kişinin koğuş ortamında kalmasının uygun olmadığını düşünüyorum. Amacım kendimi ve arkadaşlarımı korumaktı. Bu kişinin psikolojik sorunları varmış." şeklinde aktarılmıştır.

16. Yine 09.09.2021 tarih ve ... numaralı Disiplin Kurulu kararında ...'ın başvurana yönelik darp eylemi gerçekleştirdiğine dair herhangi bir delil bulunmadığı ancak mahpus ...'ın başvurana yönelik bardak çekme eylemini gerçekleştirdiği ve son olarak da kamera kayıtlarından da anlaşılacağı üzere çaydanlıkta bulunan sıcak çay ile yakma eylemini başvuran ile birlikte koğuşta bulunan diğer hükümlülere karşı da gerçekleştirmeye çalıştığı, alınan tanık ifadeleri ile kamera görüntülerinin örtüştüğü, dolayısıyla yoruma açık olmayan sabit olan "Kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak." eylemini işlediği tespit edilmiş olup işlemiş olduğu eylemine 5275 sayılı Kanun madde 48/2 gereği üst ceza uygulaması yapılması neticesinde "Kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak." eylemine karşılık gelen cezanın bir üst cezası olan ve 5275 sayılı Kanun madde 44/2'de öngörülen "1 Gün Hücreye Koyma" cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

17. Her ne kadar başvuranın itiraz etmemesi üzerine disiplin cezası kesinleşmiş olsa da Kurumumuz tarafından muhatap idareden somut olaya ilişkin kamera görüntüleri de istenerek başvuranın diğer mahpuslardan daha fazla tepki göstermediği halde ve/veya ...'ı darp etmediği halde disiplin cezası alması gibi bir durumun söz konusu olup olmadığı incelenmek istenilmiştir. Ancak söz konusu kamera görüntülerinin incelenmesinden başvuranın; mahpus ...'ın eylemine diğer mahpuslardan daha fazla tepki gösterdiği, diğer mahpusların ikisini birbirinden ayırmaya çalıştıkları anlaşılmaktadır. Bununla beraber başvuranın

24.08.2021 tarihinde saat 17:10 sularında çıkan ilk olay esnasında ...'ın psikolojik rahatsızlığı olduğunu bilmiyor olması ve başka bir mahpusun kendisi ile diğer mahpuslara zarar vermek kastıyla hareket ettiğini görmesi sebebiyle haksız tahrik unsuru düşünüldüğünde olayın sıcaklığıyla böyle bir tepki verdiği anlaşılmaktadır. Bu sebeple muhatap idarenin de mahpusa yalnızca orantılı olmayan tepkisinden ötürü ve bu tepkisini değerlendirmesi bakımından alt seviyede bir disiplin cezasını uygun gördüğü, başvuranın özellikle cezalandırılmış olmaması bakımından da olaya sebep olan mahpus ...'a da bir disiplin cezası verilerek adil ve makul bir denge kurduğu anlaşılmıştır.

18. “...*Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde ceza infaz kurumlarında tutulma koşullarını değerlendirirken başvuru tarafından ileri sürülen somut olaylara ilişkin iddialarla birlikte koşulların bir bütün olarak gözetilmesi ve bu kapsamda önlemlerin şiddeti, süresi, amacı ve bireyler için sonuçlarının birlikte değerlendirilmesi gerektiğini de kabul etmiştir. Dolayısıyla her başvuruda somut olayın özel koşulları, alınan tedbirin niteliği ve süresi, amacı ve söz konusu kişi üzerindeki etkisi değerlendirilmelidir.*” (Sancer Ekim, B. No: 2018/27690, 7/4/2021, § 32)

19. Başvuruda da, somut olayın özel koşulları, alınan tedbirin niteliği ve süresi, amacı ve söz konusu kişi üzerindeki etkisi değerlendirilmiş olup söz konusu iddia bakımından; 20.4.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

20. **Başvuranın diğer bir iddiası; ikinci soruşturmasının 10.09.2021 tarihinde B-7 koğuşuna alınması gerekirken keyfi bir şekilde B-14 koğuşuna verilmesine itiraz etmesinden kaynaklandığı, götürüldüğü koğuşta hasmının olduğunu ve kavga etmesinin kaçınılmaz olduğunu belirtmesi üzerine kolunun çevrilerek koğuşa gitmesi için baskı yapıldığı, koğuşu kabul etmediği, kendisini hücreye vermelerini ya da Kurumda görevli Başmemur ile görüşmek istediği, görevli memurların üzerine gelip kendisini duvara sıkıştırdıkları, Başmemur ile görüştürüldükten sonra koğuş sorunu çözülsün de 10.09.2021 tarihinde gerçekleşen ve kamera kayıtlarından da görülebilecek olaylardan ötürü mağdur olduğu yönündedir.**

21. Olay sebebiyle ceza infaz kurumunda yapılan disiplin soruşturmasında Disiplin Kuruluna muhakkik idare memuru tarafından sunulan 20.09.2021 tarihli disiplin soruşturma raporunda olay şu şekilde aktarılmıştır: “... 10.09.2021 tarihinde saat 10:30 sıralarında Kurumumuz karantina koğuşlarından olan B blok 9 numaralı koğuşun bir gün önce yaptırılan test sonuçlarının negatif çıkmasından dolayı B blok 9 numaralı koğuşta bulunan hükümlüler İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile diğer koğuşlara yerleştirmek için koğuş değişikliğine başlanıldığı, B-9 koğuşunda bulunan hükümlü ...'nin yerleştirileceği B-14 koğuşuna gideceği esnada görevli memurlara hitaben agresif bir şekilde 'Ben o koğuşa geçmem, benim o koğuşta hasımlı olduğum kişiler var. Beni o koğuşa verirsiniz iki dakika sonra olay çıkar, olmadı koğuşa girer girmez ölüm orucuna başlarım' şeklinde beyanlarda bulunduğu, bu esnada hükümlünün kafasını duvarlara vurmaya çalıştığı, hükümlünün 'Kendime zarar veririm.' diye görevli memurlara direndiğinin gözlemlendiği, hükümlü ...'nin kendisine zarar vermemesi için görevli memurlar tarafından engel olunduğu, adı geçen hükümlüye görevli memurlarca agresif tavırlarda bulunmaması gerektiği, sakın alçak sesle konuşması ve Kurumun kurallarına uyması gerektiğinin söylendiği, konu ile alakalı Sorumlu Başmemurluğa bilgi verilerek hükümlüden alınan hasımlılık dilekçesi ile birlikte hükümlünün B blok 7 numaralı koğuşa yerleştirildiği, aynı gün tutulan olay tutanağından tespit edilmiş olup...”. Bununla beraber ilgili soruşturma raporunda başvuranın “1-3 ay Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma” cezası ile cezalandırılması gerektiği yönünde görüş bildirilmiştir.

22. Olaya ilişkin 22.09.2021 tarihli ... karar numaralı Disiplin Kurulu kararında başvuranın 15.09.2021 tarihli yazılı savunması şu şekilde aktarılmıştır: "Mahpusun 'Karantina koğuşundan B-14 koğuşuna

verilmek istendiğini, verilmek istendiği koğuştaki hasmının olduğunu, ancak karantinadan önce kaldığı koğuştaki hiç kimse ile sorunu olmadığını belirttiğini, B-14 koğuşuna girerse sıkıntı olacağını, disiplin soruşturması geçirmek istemediğini beyan ettiğini, görevli memurların kolunu çevirerek mecbur o koğuşa gitmesi gerektiğini söylediklerini, gitmeyeceğini söylediğini, gerekirse hücreye verilmesini istediğini, kesinlikle uygunsuz söz söylemediğini, görevli memurların kendisini döveceklerini düşünerek kendi kafasını duvarlara vurduğunu ve 'Bana vuramazsınız.' diye bağırdığını, bunlardan dolayı tutanak tutulduğunu, kimseye kötü söz söylemediğini, suçlamayı kabul etmediğini, ailesinin ve kendisinin gerekli yerlere şikayetlerde bulunacağını, 1 hafta içinde 2 kez disiplin soruşturması geçirdiğini, itiraz ettiğini, şeklinde beyanda bulunduğu tespit edilmiştir."

23. *"Tutulma koşulları ve tutulanlara muamele, insanlık dışı muamele ya da aşağılayıcı muamele veya her ikisini birden teşkil edebilir. Kudla/ Polonya davasında, Mahkeme [AİHM] devletlerin yükümlülüğünü şöyle açıklamıştır: '3.madde kapsamında, devlet bir kişinin insan onuruna saygı ile bağdaşır koşullarda tutulmasını güvence altına almak zorundadır ve bu tedbirin infazında izlenecek tutum, yöntem, kişinin tutuklamanın doğasında kaçınılmaz olarak var olan ıstırap düzeyini aşan yoğunlukta sıkıntı ve zorluğa maruz bırakılmamalıdır.' "* (Harris, O'Boyle & Warbrick, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, İstanbul 2021, s.246). *"Cezaevlerinde kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu cezaevi idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir cezaevindeki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Cezaevlerindeki yaşam, mahkûmlara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahkûmlar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir."* (bkz. AYM, Turan Günana, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, §37)

24. AYM'ye göre; *"Tutuklu ve hükümlülerin temel hak ve hürriyetlere genel olarak sahip olmaları, bu hakların tutuklu ve hükümlüler için ceza infaz kurumu dışındaki bireyler kadar güvence altına alındığı anlamında da değerlendirilmemelidir. Ceza infaz kurumlarının işlevi ve amacı kapsamında tutuklu ve hükümlülerin hakları ceza infaz kurumuna girmekle zaten sınırlanmıştır."* (AYM, Mehmet Reşit Arslan ve diğerleri, 2013/583, 10/12/2014, § 73)

25. AYM, başvuranın şikâyet ettiği tutulma koşulları ve süresi bakımından diğer tutuklu/hükümlülerden farklı olarak ruhsal açıdan daha ağır etkilendiğine ve uygulamanın asgari eşik seviyesine ulaştığına ilişkin somut bir veriye ulaşılmaması gerektiğini belirtmektedir (AYM, Ertuğrul Ayar, B. No: 2016/71478, 24/6/2020, §32).

26. Mağdurları küçük düşürebilecek ve utandırabilecek şekilde kendilerinde korku, küçültülme, elem ve aşağılanma duygusu uyandıran veya mağduru kendi iradesine ve vicdanına aykırı bir şekilde hareket etmeye sürükleyen aşağılayıcı nitelikteki daha hafif muamelelerin ise *"insan haysiyetiyle bağdaşmayan"* muamele veya ceza olarak tanımlanması mümkündür (AYM, Başvuru No: 2012/969, 18/9/2013, § 22). Burada *"eziyet"*ten farklı olarak, kişi üzerinde uygulanan muamele, fiziksel ya da ruhsal açıdan öte küçük düşürücü veya alçaltıcı bir etki oluşturmaktadır." (Cezmi Demir ve diğerleri, AYM, Başvuru No: 2013/293, K.T. 17.07.2014, §88-89) Ancak başvuranın başvuru dilekçesinde olayın hemen akabinde Başmemur ile görüşükten sonra koğuş sorununun çözüldüğünü ifade etmesinden infaz koruma memurlarının ve idarenin başvuranı kasıtlı olarak hasmının olduğu koğuştaki bulundurmaya gibi bir amaçları olmadığı anlaşılmış olup memurların başvuranın söz konusu B-14 koğuşuna girmesini sağlamaya çalışmasını *"insan haysiyetiyle bağdaşmayan"* muamele olarak nitelendirmek mümkün değildir.

27. Olayın gerçekleştiği 10.09.2021 tarihli B-14 koğuşunu gören koridorun kamera kayıtları ceza infaz

kurumundan istenilmiştir. Kamera kayıtları incelenmiş olup görüntülerde başvuranın koğuşa girmemek için kameranın görüntülediği koridorda bulunduğu yerden koğuş kapısına gelinceye kadar direndiği, ajite tavrılar sergileyerek 3 tane infaz koruma memurunun elinden kurtulmaya çalıştığı, buna karşın infaz koruma memurlarının başvurayı zapt etmek dışında başka bir tepki göstermediği ve aksine başvuran ile iletişim kurarak anlaşmaya çalıştıkları ancak bunu başaramayınca başvurayı duvara yasladıkları, bir memurun başvuranın kollarıyla etrafa vurmasını engellemek için başvuranın kolunu arkasında tuttuğu ancak daha sonra başvuran ajite tavrılarının şiddetini arttırıp kendisine ve çevresine zarar vermeye yol açabilecek eylemler sergileyince infaz koruma memurlarının sayısının 6-7 olduğu, öyle ki 6-7 infaz koruma memurunun başvurayı ancak zapt edebildiği, bu sebeple başvurayı yere yatırdıkları ve başvuran ile yeniden iletişim kurulmaya çalışıldığı, daha sonra sakinleştiği anlaşılan başvuranın yerden kaldırıldığı ve başvuranın Başmemur ile bir süre sakin bir şekilde konuştuğu ve akabinde başvuran ile infaz koruma memurlarının koridordan sorunsuz bir şekilde ayrıldıkları görülmüştür. Görüntülerden memurların ceza infaz kurumunda düzeni sağlamak ve kişinin kendisi ile başkalarına zarar vermesini önlemek amaçlarıyla hareket ettiği anlaşılmış olup; memurlar tarafından önleme amacıyla başvurana yöneltilen eylemler, mahpus bakımından asgari eşik seviyesini aşan bir muamele olarak değerlendirilmemektedir.

28. “...*Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde ceza infaz kurumlarında tutulma koşullarını değerlendirirken başvurucu tarafından ileri sürülen somut olaylara ilişkin iddialarla birlikte koşulların bir bütün olarak gözetilmesi ve bu kapsamda önlemlerin şiddeti, süresi, amacı ve bireyler için sonuçlarının birlikte değerlendirilmesi gerektiğini de kabul etmiştir. Dolayısıyla her başvuruda somut olayın özel koşulları, alınan tedbirin niteliği ve süresi, amacı ve söz konusu kişi üzerindeki etkisi değerlendirilmelidir.*” (Sancer Ekim, B. No: 2018/27690, 7/4/2021, § 32)

29. Somut olayın özel koşulları, alınan tedbirin niteliği ve süresi, amacı ve söz konusu kişi üzerindeki etkisi birlikte değerlendirildiğinde; iddiaya esas söz konusu uygulamanın demokratik bir toplumda gerekli ve ölçülü olduğu, somut olayın asgari ağırlık eşliğini aşan bir muamele olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı ve bu sebeple ceza infaz kurumu tarafından 20.4.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin (i) bendi kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

30. **Başvuranın bir diğer iddiası da; 14.09.2021 tarihinde Kurum Müdürü tarafından kendisine denetimli serbestlikten yararlandırılmayacağı, açık cezaevine ayrılamayacağı ifade edilerek tehdit edildiği şeklindedir.** AİHM, bir iddianın kanıtlanması hususunda yeterli ölçüde sağlam, kesin ve aralarında çelişki olmayan çıkarımların ve aynı derecede çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasını aramıştır. (İrlanda-Birleşik Krallık, B. No: 5310/71, K.T.: 20.03.2018, §161) Söz konusu iddianın da ispatına veya aksinin ispatına elverişli bir delil bulunmadığından ve başvuranın tehdit edilip edilmediğinin Kurumumuz tarafından tespit edilmesi mümkün olmadığından delil yetersizliği sebebiyle iddianın açıkça dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilmiştir.

31. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; “*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlaliinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*” Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvuranın söz konusu iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle başvurunun “kabul edilmez” olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
 2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
 3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,
- 31.03.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-onaylıdır

Ünal SADE

Üye